

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om fremme af udbyttedeling og oprettelse af sociale fonds.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2077).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 119 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2047).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1205, fremsættelsen i tidenden sp. 1874).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lysholt Hansen: Det af den højtærede kirkeminister fremsatte lovforslag giver mig ikke anledning til særlig mange bemærkninger. Når et folketingsudvalg i henhold til de fremsatte forslag om ændringer i folketingsvalgloven og kommunalvalgloven for tiden arbejder med problemerne om syges adgang til at stemme, om en længere frist for afgivelse af brevstemme og om en vælgers adgang til at være stiller for mere end én liste, finder jeg det helt naturligt, at den højtærede kirkeminister ønsker skabt hjemmel for, at de regler, som det nævnte folketingsudvalg måtte nå frem til på disse områder, også bliver gældende ved valg til menighedsråd. Jeg skal derfor ikke kommentere forslaget, da det kun kan blive en gentagelse af, hvad der er sagt ved første behandling af de to nævnte lovforslag.

Derimod vil jeg personligt rejse den tanke, om man ikke burde fastsætte skærpede regler for, hvornår der kan afholdes fredsvalg til menighedsrådene, således at hovedreglen blev, at afstemning til menighedsrådsvalgene så godt som altid fandt sted, og at det kun rent undtagelsesvis var frædsvalg. Jeg synes ikke, det kan være for meget, at man en gang hver fjerde år forlanger, at der skal stemmes af folkekirkens medlemmer vedrørende det organ, der både forvalter betydelige pengebeløb og har betydeligt ansvar for de vilkår, hvorunder det kirkelige liv trives. Hver gang vi i tinget behandler kirkelige spørgsmål, kommer det ikke mindst i udvalgsarbejdet stærkt frem, hvor stor vægt der lægges på menighedsrådenes arbejde. Fra alle sider er vi på vagt over for enhver indskrænkning i deres indflydelse, men var det så ikke rigtigt at understrege dette ved at forlange, at valg som hovedregel skal afholdes? Jeg er godt klar over, at stemmeprocenten ikke vil blive særlig høj, men jeg synes faktisk, at man skylder vælgere, der har opnået stemmeret siden sidste menighedsrådsvalg, at få mulighed for at bruge denne ret.

Det ærgrer mig altid, når man ved punktet „valg“ på en forenings generalforsamling undertiden tøvende, men som regel ret omgående hører ordet „genvalg“, hvorefter man hurtigt går videre til næste punkt på dagsordenen. Det er naturligvis forenings-

[Lysholt Hansen.]

medlemmernes egen sag, hvordan og af hvem de vil have ledet deres forening, men de evige genvalg virker nu ikke særlig befordrende på medlemmernes interesse for foreningens virksomhed. Man ser da også ofte, at der møder flere medlemmer op til en generalforsamling, når det på forhånd bliver meddelt, at der skal vælges nye bestyrelsesmedlemmer. I almindelige foreninger drejer det sig normalt om en snæver kreds, men for menighedsrådenes vedkommende drejer det sig om forhold af almindelig, offentlig interesse, hvorfor et genvalg eller nyvalg uden afstemning ikke er særlig heldigt. Jeg tror, at afstemninger gradvis vil fremme interessen for kirkens forhold. Jeg indrømmer imidlertid, at det vil være et sådant brud med mange års tradition, at tanken måske skal have lov til at modnes noget endnu, thi skal spørgsmålet løses, vil det efter min mening bedst kunne løses ved, at menighedsrådsvalget afholdes på samme dag som kommunalbestyrelsesvalget. Denne tanke fik jeg imidlertid ikke tilslutning til, da jeg rejste den her i tinget sidste folketingsår.

Jeg kan i øvrigt på mit partis vegne give tilslutning til forslaget om, at adgangen til at foretage indsamlinger i kirken til menighedsplejen udvides til også at omfatte menighedsarbejdet i øvrigt.

Jeg er glad for det tilsagn, der gives i fremsættelsestalen om, at indsamlingerne i kirken ordnes således, at det gøres ganske klart for kirkegængerne, til hvilke formål de indsamlede penge skal anvendes.

Jeg håber imidlertid ikke, at den lempelse, vi indfører, vil bevirke, at indsamlingerne ved de faste gudstjenester vil gribe så meget om sig, at nogle kirkegængere vil komme til at føle det som et generende tryk. Jeg beder den højtærede kirkeminister være opmærksom på dette forhold i administrationen af de nye lovbestemmelser.

Som jeg sagde til indledning, vil jeg anse det for rigtigt, om forslaget behandles videre i nærmeste kontakt med det udvalg, der er nedsat til behandling af de to andre valglovsforslag.

Skov Thulesen: Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger til det foreliggende lovforslag. Jeg finder, at det er rimeligt, at de

samme regler angående adgangen til at afgive stemme, som er gældende ved valg til folketinget og ved de kommunale valg, også gælder, når det drejer sig om valg af menighedsråd. Den foreslåede udvidelse af adgangen til at afgive stemme også for vælgere, som måtte være indlagt på offentlige eller private sygehuse eller offentlige helbredelsesanstalter i øvrigt, finder jeg er en rimelig hensyntagen til disse mennesker. Jeg minder om, at der ved behandlingen af lovforslaget om valg til folketinget blev fremsat ønske om yderligere udvidelse af syges adgang til at afgive stemme, så at f. eks. også syge i hjemmet kunne få adgang til at afgive deres stemme. Jeg skal ikke komme nærmere ind på dette emne, men jeg regner med, at de samme regler, som man måtte finde frem til i folketingsvalgloven, også bliver gældende for denne lovs vedkommende.

De øvrige ændringer i lovforslaget giver mig ikke anledning til yderligere bemærkninger, og jeg tilsiger hermed min gruppes støtte til det foreliggende lovforslag.

Gottschalek-Hansen: På det konservative folkepartis vegne kan jeg anbefale det foreliggende lovforslag. Vi mener ligesom de ærede to tidligere ordførere, at det vil være ganske naturligt, at de regler, som gælder for valg til menighedsrådet, må være de samme som dem, der gælder for valg til folketinget.

Ændringen i lovforslagets § 1, nr. 2, hvorved der åbnes mulighed for at udvide arbejdsområdet for de midler, der indsamles frivilligt gennem kirkebøsser, således at det også kommer til at omfatte menighedsarbejdet, hilser jeg med megen glæde. Det er vel, når man skal sige det ærligt og redeligt, faktisk sådan, at man derved nu lovfæster det, som i praksis i nogen måde har fundet sted. Jeg er glad for, at dette bliver gennemført.

Kirkegaard: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Helge Larsen, ikke kan være til stede ved dette møde, skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale, at det foreliggende lovforslag nyder fremme.

Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem hr. Lysholt Hansen kom med en bemærkning om, at han fandt det hensigtsmæssigt,

[Kirkegaard.]

at valg til menighedsråd faldt sammen med de kommunale valg; det ærede medlem sagde, at han havde fremsat denne tanke, men uden at få tilslutning til den. Jeg mener at være vidende om, at i hvert fald en del interesserede menighedsrådsmedlemmer, og også nogle præster, har det samme ønske; de mener, at det ville være hensigtsmæssigt, om de to valg foregik på samme dag, og derfor vil jeg gerne spørge den højtærede kirkeminister, om der ikke i kirkeministeriet overvejes en teknisk ændring i så henseende.

Morten Lange: Jeg kan med største sindsro tilsige velvillig behandling af de foreslåede ændringer. Det drejer sig jo i hovedsagen om en parallelitet til de valglovsforslag, som tinget behandler. Det er jo ikke ukendt, at vi fra vor side ønsker bestemmelsen om syges adgang til at stemme yderligere forbedret, og jeg går ud fra som givet, at man vil føre lovforslagets § 1, nr. 5, om en ny § 46 à jour med ændringer i tilsvarende bestemmelser under andet udvalgsarbejde.

Til de øvrige bestemmelser er der næppe megen grund til at føje kommentarer, og jeg har heller ikke ved denne lejlighed nogen grund til at komme med mere almindelige bemærkninger om menighedsrådets arbejde; jeg vil blot understrege det, som blev nævnt af den socialdemokratiske ordfører, at når vi skal have valg til menighedsrådene, synes det at være rimeligt, at man så vidt muligt afholder faktiske afstemninger og ikke klarer sig med fredsvalg. Fredsvalg vil formodentlig i vid udstrækning forflygtige meningen med demokratiske repræsentationer og et obligatorisk og faktisk afholdt valg vil nok være af betydelig større værdi for skabelsen af en demokratisk organisation i forbindelse med vore kirkers administration.

Iver Poulsen: Med undtagelse af forslaget § 1, nr. 5, kan mit parti tiltræde det foreliggende forslag, men vor stilling til syge vælgeres adgang til at afgive stemme er den samme her, som den var ved behandlingen af valglovsforslaget. Vi mener, det er forkert, at vælgere, som på valgdagen er indlagt på offentlige eller private sygehuse

eller andre offentlige helbredelsessanstalter, kan få adgang til at stemme ved sygehusinspektøren, fordi vi mener, at der derved bliver begået en uret mod de mennesker, der ligger syge i hjemmet. De får en anden behandling end de syge mennesker, som er indlagt på sygehus. Men hvis valgloven bliver gennemført med den bestemmelse, at patienter på offentlige og private sygehuse og helbredelsesanstalter skal have adgang til at afgive stemme ved folketingsvalg og kommunalvalg, er det da naturligt, at man også giver disse vælgere adgang til at stemme ved menighedsrådsvalg.

Men som sagt, vi er imod at give denne ret, fordi det er en uret mod de patienter, som ligger hjemme.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for tilslutningen til dette lille lovforslag. Jeg skal blot tilføje til den sidste ærede ordfører, at jeg havde tænkt, der var så få ændringer i dette lovforslag, at man næppe behøvede en udvalgsbehandling, men når der mellem ordførerne ikke er helt overensstemmelse, vil det vel være rimeligt at tage en drøftelse i et hurtigt arbejdende udvalg.

Med hensyn til det særlige problem, som blev rejst af det ærede medlem hr. Lysholt Hansen og fulgt op af et par af de andre ærede ordførere, vil jeg gerne sige, at jeg har overvejet alvorligt allerede denne gang, i forbindelse med denne revision, at tage det problem op; men da menighedsrådsloven skal til revision på grund af valgreglerne om to år, har jeg ment, man til den tid skulle kigge den ordentligt igennem og føre den à jour. Måske ved de ærede ordførere, at jeg er en varm fortalere for, at der ikke skal være fredsvalg i menighedsrådene. Jeg tror, menighedsrådene skal ud i et demokratisk valgs prøvelse hvert fjerde år ligesom de andre folkevalgte råd. Jeg mener også personligt, det vil være en god ting at lægge menighedsrådsvalgene sammen med de kommunale valg. Det vil vække større diskussion inden for kirkelige kredse; men en debat om tingene er i hvert fald nyttig, og jeg skal, såfremt det er mig, der er kirkeminister til den tid, tage disse ændringer med ved næste revision af loven om menighedsråd.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lysholt Hansen: Da alle ordførere har været enige om, at bestemmelserne i menighedsrådsloven nøje må følge bestemmelserne i de andre valglove, skal jeg foreslå, at lovforslaget henvises til behandling i et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om boligbyggeri.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1333, fremsættelsen i tidenden sp. 2034).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: Når vi nu står over for at skulle ændre boligloven, er grunden den, at udviklingen på boligbyggeriets område er blevet en anden, end man havde regnet med, og at de forhold, som lå til grund for loven i dens nuværende skikkelse, har ændret sig væsentligt — endog så meget, at man har måttet indføre en vis regulering af byggeriet og kræve igangsættelsestilladelser i visse områder. Det var en regulering, der i den mellemliggende tid har affødt en ikke helt retfærdig kritik, da det ikke med rimelighed kunne forlanges, at man ved lovens behandling i 1958 skulle have forudset den udvikling, der kom på byggeriets område og kom som en konsekvens af den højkonjunktur, der satte ind, og i øvrigt også af de samtidige ændringer i lejloven.

De ændringer i lov om boligbyggeri, som vi behandler i dag, tager da også sigte på at modvirke de uheldige forhold i udviklingen, og jeg skal senere gøre nogle principielle bemærkninger om dem, idet det

forekommer mig naturligt først at underkaste udviklingen under vor nuværende boliglov en undersøgelse og fremsætte et par bemærkninger herom, så meget desto mere som der under den valgkamp, vi oplevede i efteråret — ikke mindst fra oppositionens side — lød mange lovprisninger af boligbyggeriets liberalisering og boligbyggeriets frigørelse fra statens indblanding og over, at staten nu heller ikke kunne investere i byggeriet.

Ligesom andre socialdemokratiske kandidater kunne jeg for mit vedkommende ikke deltage i denne lovprisning, og jeg undlod heller ikke at gøre opmærksom herpå. Grunden hertil — eller grundene, for der er flere — finder jeg meget væsentlige, og det er derfor også formålstjenligt ved denne lejlighed at trække visse linjer op. Da det er sådan, at man, når man taler om byggeriets liberalisering, tænker på det private, forretningsmæssige boligbyggeri som noget, man skal foretrække fremfor det sociale byggeri, repræsenteret ved bl. a. boligselskaberne, finder jeg det nyttigt at foretage en vurdering af forskellen mellem og af virkningerne af disse to former for byggeri.

Udgangspunktet for en sådan belysning og vurdering af forskellen mellem disse to byggeformer vil jeg tage i den væsentligste udgift ved alt byggeri, håndværkerudgiften, og jeg tror ikke, at nogen kan bestride den antagelse, at denne udgift, hvis kvalitet og udstyr i øvrigt er af samme standard, må være af samme størrelsesorden, uanset hvem bygherrerne måtte være. Der burde i hvert fald ikke være nogen forskel, når bortses fra de til tider forekommende forhold, hvor håndværkerkonsortier lægger procenter på egne tilbud for på den måde at fremskaffe en merfortjeneste, der kan indgå i byggeforetagendet som eget indskud.

Når huslejerne derfor er så uforholdsmæssigt høje i den private sektor, det forretningsmæssige boligbyggeri, i modsætning til huslejerne i det almentjenlige boligbyggeri, selv uden at skele til de m²-tilskud,